

Optegnelser om

Kroen / Krogaarden / Krogaardshuset i Kongsted-Borup

Matr.nr. 2, Kongsted-Borup by, Kongsted sogn, Præstø amt

Hvis man fra Rønnede kører mod vest ad Ny Næstvedvej, møder man efter ca. 2,5 km. dette hus på højre side af vejen.

Huset er opført i 'klassisk' Gisselfeld-stil, og iflg. BBR-registeret er huset opført i 1877.

Huset ejes af Gisselfeld Kloster og har adressen Ny Næstvedvej 36, 4683 Rønnede - Matr. nr. 2-c, Kongsted-Borup by, Kongsted sogn.

Krogaardshuset - Privat foto 2011

Da jeg i 1950-erne boede i Vester Egede, gik huset under navnet 'Krogaardshuset', men dengang tænkte jeg ikke nærmere over, hvor dette navn kunne stamme fra. Mig bekendt havde der ikke eksisteret en kro i Borup (?)

I dette notat har jeg prøvet at give et bud på navnets oprindelse m.m.

Kroer i nærheden.

I landsbyen Vester Egede blev der i sidste halvdel af 1700-tallet drevet krohold i et hus på matr.nr. 21, hvor Gisselfeld Birketing havde holdt til i 10-15 år indtil 1765¹.

Ved folketællingen i 1787 var det Ole Christoffersen (33 år), der drev kroen - angivet som 'Privilegeret Kromand'. - Gisselfeld Kloster søgte i 1791 om fornyelse af krobevillingen, men det blev afslået af Rentekammeret.

Rønnede Kro blev bygget i 1826.

Der er intet, der tyder på, at nogle af disse kroer har en forbindelse til en kro i Borup.

Kroen / Krogaarden i Borup.

Jeg har p.t. ikke fundet dokumentation for en *bevilling* til en kro i Kongsted-Borup.

Derimod er der i forskellige kilder fundet oplysninger, der bekræfter, at der har været drevet en kro med tilknytning til gården matr. nr. 2 i Borup - formentlig i ca. 25 år fra omkring 1794.

Da der i 1690 blev foretaget ny fastsættelse af hartkorn, var der 11 gårde i Borup by.

Efter ændringer ved udskiftningen i 1794 - og flere ændringer først i 1800-tallet - bestod byen kun af 4 gårde, hvoraf Gisselfeld Kloster ejede de 3, medens den sidste gård var ejet af Københavns Universitet.

Det var denne 'Universitetsgård' - matr.nr. 2 i Borup - som blev til 'Krogaarden' i Borup.

---

¹ Kilde: 'Optegnelser om Gisselfeld' af O. F. C. Rasmussen (1868) - Side 406

Gården - som Universitetet havde ejet i mange år (fra før 1664) - fik ved udskiftningen samlet sin jord mod vest ved grænsen mod Vester Egede sogn.

På matrikelkortet fra 1810 er gårdens jordtilliggende angivet til 812.740 alen², der kan omregnes til ca. 58 tdr. land.

I forbindelse med udskiftningen - dvs. omkring 1794 - blev gården udflyttet til en placering vest for Borup landsby.

Gårdens oprindelige beliggenhed er ikke fundet på det gamle matrikelkort, men det er vel nærliggende at antage, at den har ligget i landsbyen Borup før udflytningen.

Et senere 'Geodætisk Kort - 1842-1899' viser, at den nu udflyttede gård lå nord for landevejen mellem Rønnede og Vester Egede - altså ca. der, hvor 'Krogaardshuset' ligger i dag.

'Krogaardshuset' (opført 1877) er måske bygget som et nyt stuehus til gården(?)

Flere oplysninger tyder på, at der først blev kro på gården efter udflytningen (dvs. fra sidst i 1700-tallet) - og at kro-funktionen var ophørt nogle år før Gisselfelds overtagelse af gården.

'Borup Kro' har derfor sandsynligvis kun eksisteret i ca. 25 år.

Krogaarden i Borup - Uden kro.

I 1827 overtog Gisselfeld Kloster gården fra Universitetet.

Samtidig blev 15 tdr. land (den såkaldte 'Kroskov') fraskilt som matr.nr. 2-b til sammenlægning med Gisselfelds tilstødende skov.

Gården fik nu matr.nr. 2-a - med et jordtilliggende på ca. 43 tdr. land.

Detaljerede oplysninger om bl.a. taksationer til brandforsikring, gårdens fæstere frem til 1890 m.m. fremgår af [bilag 1](#) herunder.

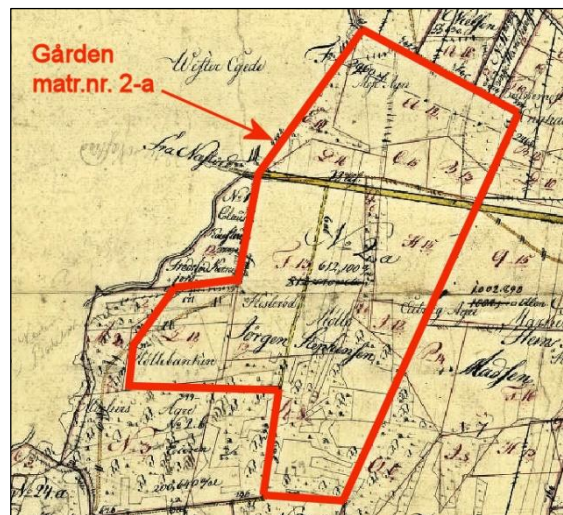
Jorden fra 'Krogaarden' blev sidst i 1800-tallet inddraget under den nærliggende gård - Brødebæk - matr.nr. 12-a, Vester Egede, som også ejedes af Gisselfeld Kloster.

Forinden var 'Krogaardshuset' blevet udskilt som en selvstændig ejendom (matr.nr. 2-c).

Avlsbygningerne til 'Krogaarden' må være nedrevet efter 1890, hvor den sidst kendte fæster fraflyttede. - Måske er de først nedrevet flere år senere, idet ejendommen stadig havde betegnelsen 'Krogaarden' ved flere folketællinger op i 1900-tallet.

Hvordan har gården mon set ud?

Jeg har ikke fundet tegninger eller fotos af gården fra 1800-tallet, men oplysninger i protokollerne om taksationer til brandforsikringer (1802, 1827 og 1839) fortæller lidt om gårdens størrelse og indretning.

Matrikelkort 1810 - Matr.nr. 2, Borup

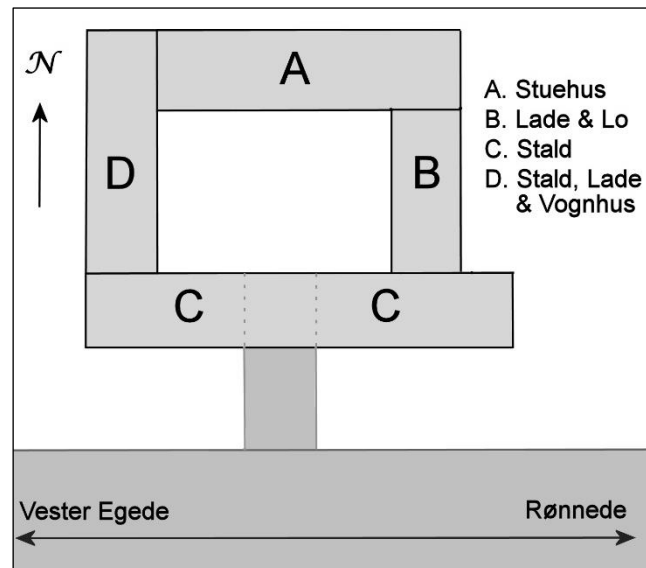
[Klik her for større kort](#)

Da Gisselfeld Kloster i 1827 overtog gården fra Universitetet, blev der tegnet en ny brandforsikring. Her er bl.a. angivet dette om gården:

- En Gaard udflyttet, hvilken Gaard forhen har været Kro, men som nu ikke i flere Aar har haft Privilegium - Tilhører Gisselfeld Kloster
- Der var tale om en 4-længet gård med klinede vægge og stråtag.
Stuehus mod nord med 2 skorstene + 3 avlsbygninger i hhv. øst, syd og vest

Ud fra protokollens oplysninger om de enkelte bygningers størrelse har jeg lavet følgende skitse med gårdens bygninger:

Krogaardshuset i Borup.

Det er sandsynligt, at ejendommen skiftede navn til 'Krogaardshuset' efter nedrivningen af avlsbygningerne.

Ved folketællinger fra og med 1901 ser det ud til, at huset med 1-2 lejligheder fortrinsvis blev benyttet som bolig for landarbejdere og skovarbejdere med tilknytning til den nærliggende gård, Brødebæk, eller Gisselfeld Skovdistrikt.

Krogaardshuset - Luftfoto 1955

Bilag 1 - Detaljerede oplysninger - I kronologisk orden.

- 1664 Ved skyldsætningen i 1664 bestod Borup af 11 gårde, hvoraf den ene gård var ejet af Københavns Universitet.
Ved den nye skyldsætning i 1690 blev gårdens Hartkorn ansat til 3 Tdr., 6 Skp., 1 Fk. og 1 Alb.
Da Universitetet kun ejede 1 gård i Borup, tyder alt på, at denne gård efter udskiftningen fik matr.nr. 2 af Kongsted-Borup - og at der i nogle år var knyttet en kro til gården.
Deraf navnet 'Krogaarden'.
- Før 1774 Rasmus Jensen - Fæster indtil ca. 1774 - Fæstebrev p.t. ikke fundet
I fæstebrev 1777 til Lars Pedersen er Rasmus Jensen omtalt som *'forhenværende Fæster på denne Gaard, nu boende paa den nye Universitetsgaard i Rode'*.
Rasmus Jensens fæstebrev på denne nye gård er underskrevet i 1774.
Af skiftet efter Rasmus Jensens (formentlig noget ældre) hustru - Ingeborg Hansdatter - fremgår, at hun tidligere var gift med 'afdøde Hans Christensen af bemeldte Borup'.
[Se skifteprotokol.](#)
Hans Christensen døde i 1755, og i 1760 blev hans enke - Ingeborg Hansdatter - gift med Rasmus Jensen
Denne Hans Christensen var muligvis fæster på gården til sin død, hvorefter Rasmus Jensen nok har giftet sig med enken og overtaget fæstet på gården(?)
- Før 1777 † - Fæster Lars Nielsen - Død 1777 - Hans fæstebrev p.t. ikke fundet.
I fæstebrev 1777 til Lars Pedersen er oplyst, at Lars Pedersen fæster den Gaard, som Lars Nielsen fradøde.
- 1777 **Lars Pedersen** - Fæster fra 1777 til 1782.
Fæstebrev underskrevet 31. marts.
Lars Pedersen angives her at have været en 'dygtig Landsoldat'
Gaardens Hartkorn er angivet som 3 Tdr., 6 Skp., 1 Fjk. og 2 Alb.
Som Indfæstning skal Lars Pedersen betale 55 Rigsdaler.
- 1782 **Jørgen Stephansen** - Fæster fra 1782 til 1812.
Fæstebrevet er underskrevet 20. marts og 13. august 1782.
Jørgen Stephansen angives som 'Ungkarl, som udi 3 Aars Tid har været Landsoldat for Det Kongelige Universitets Gods i Vordingborg Amt'.
Gaardens Hartkorn er angivet som 3 Tdr., 0 Skp., 1 Fjk. og 1 Alb.
Som Indfæstning skal Jørgen Stephansen betale 40 Rigsdaler.
Jørgen Stephansen var søn af Universitetsgaardmand Stephan Rasmussen i Giødstrup i Toksværd Sogn.
- 1782 Ungkarl Jørgen Stephansen og Pige Mette Jørgensdatter af Giødstrup trolovet 3-2-1782 og gift 6-10-1782 i Toksværd Kirke.
Forlovere: Stephan Rasmussen og Jørgen Larsen, Giødstrup.
Ellen Jørgensdatter var datter af Universitetsgaardmand Jørgen Larsen i Giødstrup, Toksværd Sogn.
- 1786 † - Jørgen Stephansen Hustru - Mette Jørgensdatter - død 30 år gl., begravet i Kongsted Kirke 22-12-1786 med 'Prædiken, Sang og Klokkklang'.
En nyfødt datter, som døde 14 dage gl., blev begravet samme dag og i samme kiste.
- 1787 Skifte efter Mette Jørgensdatter - 5. Januar 1787:
Boets aktiver blev vurderet til 114 Rd. (ingen kreditorer). I vurderingen indgik bl.a. 2 Jernkakkelovne (12 Rd.), 1 Bryggerkedel (4 Rd.), 1 Beslagen Vogn (10 Rd.), 8 Hopper og Heste (43 Rd.), 7 Køer og Kvier (30 Rd.) 12 Faar og 1 Vædder (12 Rd.) 10 Svin og Søer (5 Rd.)
Der var ingen arvinger udover Enkemanden, som dog 'af Kiærlighed til sin Salig Kone' gav afdødes Kiste og Gangklæder til konens søster, Ellen Jørgensdatter i Giødstrup.
[Se skifteprotokol.](#)

- 1787 Sognefoged og Gaardmand i Borup Jørgen Stephansen gift 11-2-1787 i Kongsted kirke med Karen Sørensdatter, 'en brav Pige af Grunderup'
- 1787 Ved folketællingen i 1787 var Jørgen Stephansen angivet som 35 år gl., gift, Gaardmand, ingen børn, 4 Tjenestefolk.
- 1794 Udskiftningen i landsbyen Borup fandt sted i 1794².
Efter udskiftningen var der 8 gårde i landsbyen, men antallet blev reduceret væsentligt i løbet af de næste 10-15 år, idet 3 gårde blev nedlagt, og 1 gård (matr.nr. 4, 'Borupgaard' med Borup Mølle) blev sammenlagt med gården matr.nr. 5 i Rønnede (den senere 'Rønnede Møllegaard').
Reelt var der herefter kun 4 gårde tilbage i Borup, hvoraf de 3 tilhørte Gisselfeld, og den sidste (matr.nr. 2) fortsat tilhørte Københavns Universitet.
Det er tænkeligt, at Universitetsgården - som de øvrige gårde - lå i selve landsbyen indtil udskiftningen.

Ca. 1794 **Der kan gættes på, at Universitetsgården omkring 1794 er blevet udflyttet fra landsbyen Borup og opført som en helt ny gård på et sted nær landevejen på gårdens nye og samlede jordlod vest for landsbyen - og at der først fra dette tidspunkt har været 'krohold' på gården.**

For denne teori taler:

- Udskiftningen af Borup blev gennemført i 1794
- Der er p.t. ikke fundet oplysninger, der kan sandsynliggøre, at der var kro på gården eller i landsbyen før udskiftningen.
- På matrikelkortet fra udskiftningen er ikke fundet en 'efterladt gårdsplads' eller lignende med matr.nr. 2 i selve landsbyen - Måske har gårdens bygninger været så gamle og faldefærdige, at de er blevet nedrevet (og gårdspladsen sammenlagt med en anden gård i landsbyen?).
- Ved barnedåb i Kongsted kirke i 1799 døbes 'Søren - Gmd. Jørgen Stephansen søn i **Borup Kro**'.
- Ved folketællingen i 1801 var fæster Jørgen Stephansen angivet som 'privilegeret **Kromand**'.
- Ved brandforsikring i 1802 var gården i taksationsprotokollen angivet som **'Borup Kroe'**.

1801 Ved folketællingen i 1801 var Jørgen Stephansen angivet som 50 år gl., Bonde, Gaardmand og **privilegeret Kroemand**, gift, 2 børn (Mette 13 år og Søren 2 år)

1802 Da gården i september 1802 blev takseret til brandforsikring, var ejendommen angivet som 'Kongsted Sogn, **Borup Kroe**, som haves i Fæste af Jørgen Stephansen, og tilhører Universitetet'.

Gården bestod af følgende bygninger:

a.	Stuehus Norden i Gaarden - 14 Fag, 9 Alen Dyb med klinede Vægge og Straatag, 2 Skorstene	500 Rd.
b.	En Tilbygning i Nord - 3 Fag, 9 Alen Dyb med klinede Vægge og Straatag	*) 100 Rd.
c.	Et Østre Huus - 12 Fag, 8¼ Alen dyb med klinede Vægge og Straatag - Til Loe og Lade.....	300 Rd.
d.	Et Søndre Huus - 12 Fag, 8¼ Alen dyb med klinede Vægge og Straatag - Til Loe, Lade og Port.....	300 Rd.
e.	Et Vestre Huus -13 Fag, 8¼ Alen dyb med klinede Vægge og Straatag - Til Loe og Lade og Stald	<u>320 Rd.</u>
	Tilsammen.....	<u>1.520 Rd.</u>

Herudover: Et Huus ved Gaarden opført af Fæsteren: **[Kan det have været kroen?]**

- Stuehuus beliggende Østen og Vesten - 3 Fag 7½ Alen Dyb, klinede Vægge og Straatag - Til Stue og Køkken - Fag 30 Rd..... *) 90 Rd.

*) Disse 2 bygninger er udgået ved ny taksation i 1827

1808 Frederik d. 6. bliver konge i Danmark og Norge efter Christian d. 7.s død.

² Kilde: 'Optegnelser om Gisselfeld' af O. F. C. Rasmussen (1868) - Side 445

1812 † - Jørgen Stephansen døde 63 år gl. i november 1812 - angivet som 'Gaardmand i Borup' Hans enke - Karen Sørensdatte - har sandsynligvis fortsat fæstet på gården til sin død i 1822.

1813 Mette Jørgensdatter - Jørgen Stephansens datter - gift 10-2-1813 i Kongsted Kirke med Gaardmand og Enkemand Hans Christoffersen i Vester Egede

1822 † - Karen Sørensdatte døde 15-12-1822.

Hun var i kirkebogen angivet som 'Gaardbrugende Enke i Borup - Afgangen Gaardmand Jørgen Stephansens Enke'.

Ved det efterfølgende skifte (december 1822) erklæredes boets værdier til ikke at overstige 400 Rd., hvorefter boet blev udleveret til deling mellem de 2 livsarvinger:

- Mette Jørgensdatter - Gift med Hans Christoffersen i Vester Egede
- Søren Jørgensen - 'Hjemme paa Stedet'.

1823 til 1827 **Der kan gættes på, at 'kro-driften' på Universitetsgården i Borup er ophørt senest omkring 1823**

For denne teori taler:

- Efter moderens død flyttede sønnen Søren Jørgensen (24 år) den 3. juli 1824 til Rønnede i Vester Egede Sogn - Her blev han samme år gift med Maren Hansdatter, som var datter af Gaardmand Hans Nielsen i Rønnede - Søren Jørgensen overtog samtidig fæstet på svigerfaderens gård (sandsynligvis gården matr.nr. 3 i Rønnede).
- Der er ikke fundet oplysninger om nye fæstere på Universitetsgården frem til overdragelsen til Gisselfeld Kloster i 1827
- Ved ny brandforsikring i 1827 er gården angivet som 'En udflyttet Gaard, hvilken Gaard forhen har været Kro, men som nu i flere Aar har haft Privilegium'.

1827 **Gisselfeld Kloster overtager Gaarden i 1827.**

Arvefæsteskøde af 31-8-1827 fra Københavns Universitet til Gisselfeld Kloster på Gaarden af 58 Tdr. Land.

Gårdens Hartkorn udgjorde 3 Tdr., 6 Skp., 1 Fjk. og 2 Album.

Aarlig Arvefæsteafgift = 7 Tdr. Rug, 7 Tdr. Byg, 7 Tdr. Havre og 90 (?)

Muligvis samtidig ny fæster = Niels Nielsen (se herunder) - Fæstebrev ikke fundet. (Fæsteprotokoller fra Gisselfeld Kloster er p.t. ikke tilgængelige)

1827 Efter Gisselfelds overtagelse af gården, blev 11. oktober 1827 foretaget en ny Taksation til Brandforsikring.

Gården var nu angivet som

'Kongsted Sogn, Borup By - En Gaard udflyttet, hvilken Gaard forhen har været Kro, men som nu ikke i flere Aar har haft Privilegium' - Tilhører Gisselfeld Kloster.

Navn på evt. Fæster ikke oplyst her.

Taksationen er nu angivet som 'Rdl. i Sølv'.

Gården bestod af følgende bygninger:

a.	Stuehus i Nord - 14 Fag, 8¼ Alen Dyb med klinede Vægge og Straatag, 2 Skorstene	260 Rd.
b.	Det Østre Huus - 8 Fag, 8½ Alen dyb - Til Lade og Loe	40 Rd.
c.	Det Søndre Huus - 20 Fag, 8 Alen dyb - Til Stald for.....	180 Rd.
d.	Det Vestre Huus -12 Fag, 8 Alen dyb - Til Stald, Lade og Vognhuus	110 Rd.
	Tilsammen.....	<u>590 Rd.</u>

En 'Tilbygning i Nord', som var forsikret i 1802 er nu udgået

Et 'Huus ved Gaarden opført af Fæsteren', som var forsikret i 1802 er nu udgået.

1828 **Niels Nielsen - Ny Gaardfæster 1. maj 1828.**

Niels Nielsen og Hustru Ane Marie Sørensdatte tilflyttet 'Borup Krogaard' 1-5-1828 fra Herlufllille i Herlufmagle Sogn.

Da ægteparret i juni 1828 fik døbt en datter (som døde kort efter) var Niels Nielsen angivet som *Gaardmand i Borup*.

1834 Ved folketællingen i 1834 var Niels Nielsen fæster på gården, 38 år gl. og gift med Ane Marie Sørensdatter, 36 år. - Ingen børn - 1 tjenestekarl og 1 tjenestepige.
Niels Nielsen var her angivet som 'Gaardmand og Brandfoged'.

1839 Christian d. 8. bliver konge i Danmark efter Frederik d. 6.s død

1839 I oktober 1839 blev foretaget ny Taksation til Brandforsikring.

Gården var nu angivet som

'Kongsted Sogn, Borup By - En Gaard udflyttet, **har og forhen været Kro.**

Fæster Niels Nielsen - forhen forsikret for 590 Rd. Sølv, og nu saaledes forandret og forbedret:

Gården bestod af følgende bygninger:

- a. Stuehus i Nord - 13 Fag, 8 Alen Dyb
med klinede Vægge og Straatag, 2 Stuer, kamre og Køkken, 2 Skorstene ..... 390 Rd.
  - b. Det Østre Huus - 8 Fag, 8 Alen dyb - Til Lade og Loe ..... 120 Rd.
  - c. Det Søndre Huus - 17 Fag, 8 Alen dyb - Til Stald, Lo og Lade
samt Indkørselsport ..... 340 Rd.
  - d. Det Vestre Huus -12 Fag, 7½ Alen dyb - Til Lo, Lade og Portrum(?) ..... 180 Rd.
- Tilsammen..... 1.030 Rd.

Forsvarlig mod Ildsfare - De anordnede Brandredskaber for Byen forefandtes.

1845 Ved folketællingen i 1845 var Niels Nielsen 40 år gl., gårdmand i Borup, og gift med Anne Marie Sørensen (47 år). Deres 2 børn Ellen Kirstine og Lars var nu hhv. 10 og 6 år gamle. Der var 1 tjenestekarl og 1 tjenestepige på gården.

1848 Frederik d. 7. bliver konge i Danmark efter Christian d. 8.s død

1849 Danmarks første egentlige grundlov - 'Danmarks Riges Grundlov'

1850 Ved folketællingen i 1850 var der ingen tjenestefolk på gården.
Begge børn hjemmeboende.

1852 † - Ane Marie Sørensdatter - Gmd. Niels Niensens hustru - døde 13. december 1852.
Hun blev 54 år gl.

1854 † - Gaardmand i Borup Niels Nielsen døde 19. maj 1854. Han blev 58 år gl.

1854 Skifte efter Gaardmand Niels Nielsen og hustru Ane Marie Sørensdatter af 'Krogaarden' blev afsluttet 26. oktober 1854.

Boets indtægter ('Provenuet fra Løsøreauktionen') udgjorde 533 Rd., og boets udgifter beløb sig til 138 Rd.

Restbeløbet på 395 Rd. blev fordelt mellem arvingerne (deres 2 børn) således:

- Datteren Ellen Kirstine (19 år) fik 131½ Rd.
- Sønnen Lars fik en 'broderpart' på 263½ Rd.

1854 **Jørgen Pedersen** - Fæster på 'Krogaarden' fra 1854 til sin død i 1887.

Et halvt år efter Niels Niensens død blev hans datter - Ellen Kirstine, 19 år - gift med Gaardbestyrer Jørgen Pedersen (32 år) af Skibbinge, som samtidig overtog fæstet på gården.

1863 Christian d. 9. bliver konge i Danmark efter Frederik d. 7.s død

1863 † - Gaardmand Jørgen Pedersens hustru - Ellen Kirstine Nielsen - døde 28 år gl.
20. dec. 1863.

1865 Enkemand Jørgen Pedersen (43 år) giftede sig igen 20-12-1865 i Kongsted kirke med Pige Inger Marie Nielsen (29 år), der var datter af Hjulmand Niels Eriksen i Borup.

1870 Ved folketællingen i 1870 var Gaardmand Jørgen Pedersen (47 år) angivet som boende på **'Borup Kroe Gaard'**, gift med Inger Marie Nielsen (33 år).
Der var 4 hjemmeboende børn i alderen 2-13 år.
Herudover 1 tjenestekarl, 1 tjenestedreng og 2 tjenestepiger.

1871 Ved generalforsamling hos 'Landboforeningen for mindre Landbrugere i Præstø og tilgrænsende Amter, blev Gmd. Jørgen Petersen, **Borup Krogaard**, valgt til 'Bedømmelseskomiteen for Får og Sviin'. Ved flere dyrskuer modtog han også præmier (især for sine væddere og får).

1874 Jørgen Pedersen, **Borup Krogaard**, var i januar 1874 medindbyder til 'Maskerade med Bal og Sluttet Bord' på Rønnede Kro med et godt orkester (Næstved Dragonmusik). En udsøgt Maskerade-Garderobe findes ved Dansepladsen - Annonce i Næstved Tidende

1875 Eventyrdigteren H. C. Andersen dør 70 år gl.
Kronemønten tages i brug 1. januar (til afløsning af 'Rigsbankdaleren').

1877 Den bygning, der stadig eksisterer under navnet 'Krogaardshuset' vest for Borup by, er iflg. BBR-registeret opført i 1877 på matr.nr. 2-c, Borup By.

Der er p.t. ikke fundet oplysninger, der sikkert dokumenterer husets sammenhæng med selve 'Krogaarden'.

Hvis Krogaarden omkring 1794 var blev bygget på dette sted, så kan det tænkes, at dette hus i 1877 er opført som et nyt stuehus til gården.

1878 Jørgen Pedersen, **Borup Krogaard**, nævnes som 'Sogneformand for Udflytter-Brandforsikringen i Sjællands Stift' (annonce i Næstved Tidende)

1880 Ved folketællingen i 1880 var Gaardmand Jørgen Pedersen (57 år) angivet som boende på **'Krogaarden'** i Borup, gift med Inger Marie Nielsen (43 år).

Foruden 1 tjenekar og 1 tjenestepige var der 5 hjemmeboende børn: Rasmus (19 år), Marie Sophie (12 år), Kirsten (9 år), Peder Frederik (7 år) og Johanne Margrethe (4 år).

1887 † - Jørgen Pedersen døde 2. december 1887 (65 år gl.) efter længere tids sygeleje som 'Gift Gaardmand på **Krogaarden** i Borup'.

Der blev intet skifte efter Jørgen Pedersens død - Enken - Inger Marie Nielsen fik lov til at hense i uskiftet bo - Udover enken, var der følgende arvinger:

- Træskomand Rasmus Jørgensen, Kongsted Borup - Søn af 1. ægteskab
- Gaardbestyrer Niels Peder Jørgensen, Kalkerup(?) - Do
- Marie Sofie Jørgensen, ugift, 20 Aar - Datter af 2. ægteskab [gift 1891]
- Kirsten Jørgensen, ugift, 17 Aar - Do
- Peter Frederik Jørgensen, 15 år - Søn af 2. ægteskab
- Johanne Margrethe Jørgensen, 11 Aar - Datter af 2. ægteskab

Jørgen Pedersens enke fortsatte fæstet på gården nogle år efter mandens død.

1890 Ved folketællingen i 1890 var Enke Inger Marie Nielsen (53 år) angivet som boende på 'Krogaarden' i Borup, som 'Gaardmandsenke'.

Foruden 1 tjenekar var der 3 hjemmeboende døtre:

Marie Sophie (22 år), Kirsten (19 år) og Johanne Margrethe (14 år).

1895 På grund af 'Fæstefratrædelse og Bortrejse' lod Inger Marie Nielsen afholde auktion på **Borup Krogaard** den 10. april 1895. Auktionen omfattede indbo, redskaber, besætning, kornbeholdning m.m. - Se detaljeret beskrivelse i annonce i Næstved Tidende - [Bilag 3](#)

Ca. 1895 Krogaarden blev samtidig nedlagt som landbrugsejendom, og gårdens jord (matr.nr. 2-a, Borup) blev sammenlagt med den nærliggende gård 'Brødebæk' (matr.nr. 12-a, Vester Egede), som også var ejet af Gisselfeld Kloster.

Forinden var grunden med det eksisterende **'Krogaardshus'** blevet udskilt som matr.nr. 2-c, Borup by.

Det er usikkert, hvornår Krogaardens avlsbygninger er blevet nedrevet.

Noget kan tyde på, at det først er sket op i 1900-tallet, idet betegnelsen 'Krogaarden' kan findes i flere folketællinger efter århundredskiftet.

Fra ca. 1895 har ejendommen været benyttet som 2 lejligheder - bl.a. til ansatte ved Gisselfelds skove og den nærliggende gård 'Brødebæk'.

1896 † - Enke Inger Marie Nielsen døde 59 år gl. den 18. december i Lille Næstved i Herlufsholm Sogn, hvor hun havde boet midlertidigt siden 5. oktober 1896.

Efter 1900 Ved folketællingerne i 1901 og 1906 var 'Krogaarden' beboet af 2 familier - nemlig Fodermester Frederik Vilhelm Vilm og Daglejer ved Landbrug Hans Peder Nielsen.

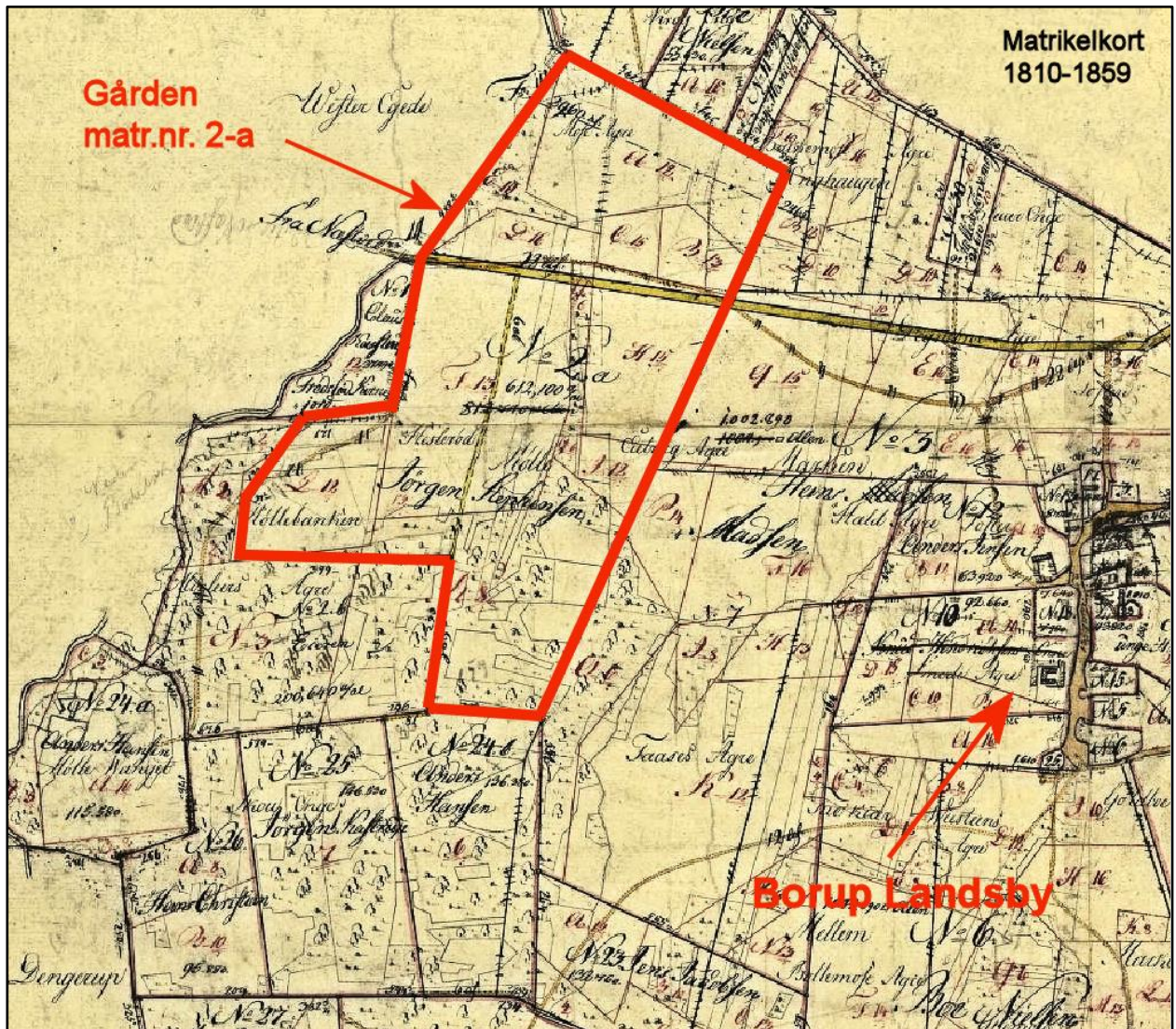
Det er sandsynligt, at ejendommens betegnelse er ændret fra 'Krogaarden' til 'Krogaardshuset' efter nedrivning af avlsbygningerne på stedet.

2018 I BBR-registeret er 'Krogaardshuset' på matr.nr. 2-c, Borup, i dag (2018) angivet som '2 boliger med køkken' - og huset ejes stadig af Gisselfeld Kloster.

Adressen er: Ny Næstvedvej 36A og B, 4683 Rønnede.

Bilag 2 - Matrikelkort

Matrikelkort 1810-1859 - Del af Borup by, Kongsted sogn, Præstø amt

Bemærk: Den oprindelige landevej mellem Rønnede og Vester Egede synes at være blevet erstattet af en ny vej i perioden 1810-1859.

Announce 5. april 1895 i Næstved Tidende

Auktion i Kongsted-Borup Krogaard.

Onsdagen den 10de April 1895, Kl. 10, lader Gaardmand **Jørgen Pedersens Enke** for- medelst Fæstefratrædelse og Bort- rejse afholde Auktion paa sin Bopæl, Borup Krogaard, over **hele sit Ind- og Udbo**, saasom Borde, Stole, Bænke, Senge og Sengklæder, 1 Kiste, 1 Klæde- stab, 1 Sofa, 1 stor Hængelampe, **1 Komfur med Stegeovn, 2 Kaf- kelovne, 3 Kjedler, hvoraf en til 14 Spande Vand, Gryder, Kar, Vallier, 1 Saltolle, 1 Brødmaskine, 1 hollandsk Kornvægt, 1 stor Bis- mer samt over sin Besætning og Avls- redskaber, bestaaende af 4 Heste, hvoraf 1 Vallak, 3 Mar, og en Hoppe med Føl, 5 Koe, 1 Kvie, 3 Kalve, 5 Faar med Lam, 1 So med Grise, 7 Fedesvin og en Del Høns, 1 stor Rejsefjeder- vogn, 1 Enspænderfjeder- vogn, 2 Arbejdsvogne, 1 tospænder og 1 enspænder-Kane, 2 Sæt Sele- tøj, 2 Svenskharver, 1 Foldharve, 1 Tromle, 1 Hesterive, 1 Plov, 1 Hjulbør, 1 Hakkelse- og 1 Reusmaskine, 1 Skæreliste, 1 Høle- bænk samt over et Parti Byg, Havre og Kartofler, en Del Sælle og en Halvtønde m. m m**

Kredit til Mikkelssdag 1895.

Besteregede, den 30te Marts 1895.

A. Gwers.

Kilder til dette notat:

- Kirkebøger og folketællinger
- Skifteprotokoller og Fæsteprotokoller
- Matrikelkort fra Geodatastyrelsen
- Realregister(tingbøger) fra Bregentved-Gisselfeld Birk
- Brandforsikringsprotokoller for Fakse Herred
- BBR - Bygnings- og boligregistret
- Avisartikler fra forskellige dagblade
- Det Kgl. Bibliotek - Luftfotos fra 'Danmark set fra Luften'

Skrevet januar 2019 af
Vagn Mørkeberg Christiansen, Kongsted
vagnmc@gmail.com